

רע"פ 8427/17 - מדינת ישראל נגד אמןון סאלם, איתן קליפה, רן בן דוד

בבית המשפט העליון

רע"פ 8427/17

רע"פ 8478/17

רע"פ 8479/17

לפני:
כבוד השופט א' שחם
כבוד השופט ג' קרא
כבוד השופטת י' וילנור

המבקשת:
מדינת ישראל

נ ג ד

המשיבים:
1. אמןון סאלם
2. איתן קליפה
3. רן בן דוד

בקשות רשות ערעור על פסקי דיןינו של בית המשפט
המחוזי מרכז לוד, מיום 13.09.2017; ומיום
18.10.2017, בעפ"ת 55667-06-17; בעפ"ת
26315-06-17; ובעפ"ת 4634-07-27, שניתנו על ידי
כב' השופט א' יעקוב, שופט עמידת

תאריך הישיבה:
כ' באדר התשע"ח (7.3.2018)

בשם המבקשת:
עו"ד ארז בן אוריה

המשיב 1:

בעצמו

עמוד 1

עו"ד רות עזריאלי נט

בשם המשיב 2:

עו"ד חגי פונדק; עו"ד קובי טל

בשם המשיב 3:

פסק דין

השופט א' שהם:

1. לפנינו שלוש בקשות לרשות ערעור שהוגשו מטעם המבוקשת שכולן עוסקות בפסק דין שניתנו על ידי כב' השופט א' יעקב - שופט עמיה, בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד. מדובר בפסק דין מיום 13.9.2018, שניתן בעניינו של אמןון סאלם (להלן: המשיב 1), בתיק עפ"ת 17-06-55667; בפסק דין מיום 18.10.2017, שניתן בעניינו של איתן קליפה (להלן: המשיב 2), בתיק עפ"ת 17-07-4634; ובפסק דין מיום 13.9.2017, שניתן בעניינו של רן בן דוד (להלן: המשיב 3), בתיק עפ"ת 17-06-26315.
2. צוין, כי בדיון שהתקיים ביום 7.3.2018 בבקשת רשות הערעור, החלטו ליתן לבקשת רשות ערעור ולפיכך היא תקרא, מכאן ואילך, "המערערת".

רקע והליכים קודמים בעניינו של המשיב 1

3. מדובר תנועה שנרשם על שמו של המשיב 1, עליה כי ביום 24.5.2016, בצומת הרחובות אורן ושור בפתח תקווה, נהג המשיב 1 ברכב תוך חציית הצומת באור אדום. אין חולק, כי הדו"ח נשלח לכתובתו הרשומה של המשיב 1, אך דבר הדואר חזר צוין "לא נדרש". מאחר שהמשיב 1 לא שילם את הקנס שהושת עליו, כפי שנרשם בדו"ח, ולא הגיע בקשה להישפט, נשלחה אליו, על ידי רשות האכיפה והגבייה, דרישת תשלום כפל קנס בסך 1,000 ₪ בתוספת ריבית פיגורים בסך 500 ₪, ובסה"כ 1,500 ₪. המשיב 1 קיבל דרישת זו, שנשלחה אותה כתובת אליה נשלח גם הדו"ח, וביום 18.4.2017 הוא שילם לבנק הדואר סכום של 1,500 ₪.

4. ביום 25.4.2017, שלח המשיב 1 לבית המשפט לubyteורה בפתח תקווה בקשה להארכת מועד להישפט. בבקשתו נטען, כי לפני כשבוע הוא קיבל מכתב בדואר, שבו נאמר כי הוא עבר עם רכבו באור אדום ועליו לשלם כפל קנס. מבדיקה שערך במשטרה עליה, כי הדו"ח התנועה נשלחה אליו אך חזר כ"לא נדרש", ומאהר שחלפו למשך מ-90 ימים מאז הגשת הדו"ח המקורי, הוא אינו יכול להגיש בקשה להישפט. לטענת המשיב 1, הוא לא קיבל מעולם את הדו"ח המקורי, ולדבריו הרכב בו מדובר רשום, אמנם, על שמו אך מי שמשתמשת בו היא אשתו, גב' אורלי סאלם. צוין, כי לדבריו המשיב 1, ריעיתו מכחישה כי חצתה את הצומת באור אדום, ולטענה היא בעלת רישיון נהיגה מזה כ-24 שנים, מבלי שביצעה כל עבירה תעבורת. לפיכך, מבקש המשיב 1 לאפשר לו להישפט, על מנת "לנקות את הדו"ח הנ"ל". בנספח לבקשת המשיב 1 הצהירה גב' אורלי סאלם, כי "אני נהגת ברכב הנ"ל בתאריך 24.5.2016".

5. ביום 19.6.2017, נדחתה הבקשת להארכת המועד להישפט (כב' השופט א' בועז). בהחלטה שניתנה בפתחית

עמוד 2

כל הזכויות שמורות לאתר פסק דין - verdicts.co.il

נאמר, בין היתר, כי המשיב 1 לא סתר את "חזקת המסירה", הקבועה בסעיף 44 לתקנות סדר הדין הפלילי, התשל"ד-1974 (להלן: תקסט"פ), שכן הודעת הকנס, אשר נשלחה לכותבו הרשומה, חזרה בציון המילים "לא נדרש". עוד נאמר בהחלטה, כי "משבחו המבקש [המשיב 1] שלא לקבל את הודעת הקנס שנשלחה אליו בדו"ר רשום כדין, אין לו אלא להlain על עצמו". עם זאת, ולפניהם משורת הדין הורה בבית המשפט על ביטול ריבית הפיגורום.

6. על החלטה זו הגיע המשיב 1 ערעור לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד, שבמסגרתו הוא חזר על עיקרי הטענות שהעלה בפניו בית המשפט לטעבורה. המשיב 1 הוסיף וטען, כי הוא נוהג באופןו בעודו שאותו נהוגת ברכב הרשות על שמו. לגבי הדוח המקורי, חזר המשיב 1 וטען כי לא קיבלו, ולדבריו "בדואר יש בעיות והרבה מכתביהם לא מגיעים". עוד נטען, כי אישת המשיב 1 מאשרת כי היא נהגה ברכב במועד שבו נרשם הדוח, אך מכחישה כי נסעה באור יום.

7. במהלך הדיון שהתקיים בערעור, חזר המשיב 1 על טענותיו, אך רעיתו, גב' אורלי סאלם טענה, בניגוד לאמור בתצהיריה, כי היא לא נהגה ברכב באותו יום ובאותה שעה, וממילא לא ביצעה עבירה של נהיגה באור יום. גב' סאלם אישרה, כי היא היחידה הנהוגת ברכב, אך לדבריה "אין לי מה לעשות שם בשעה צאת", והעלתה השערה כי מישחו אחר נהג ברכב, "אולי שכן לנו". עם זאת, נרשמו מפי גב' אורלי סאלם גם הדברים הבאים "אני לא יודעת אם אני נהגת ברכב". יצוין, כי בסיכוןה אמרה ב"כ המדינה" אני מבינה את טענות המערער [המשיב 1] ואשתו על כך שהם לא נהגו ברכב".

8. בפסק דין, קבע כב' השופט א' יעקב, לאחר שסקר את השתלשלות העניינים במקרה דין, כי "אני סבור כי כאשר מדובר במקרה בו אדם טוען שלא קיבל את דבר הדואר והוא מבקש לה夷יף, יש לאפשר לו את יומו בבית המשפט". לפיכך, התקבל הערעור ונקבע כי המשיב 1 יזמין לדין בבית המשפט לטעבורה, "החל משלב הקראת כתוב האישום". ועוד נקבע, כי הזמן "עשה אותה כתובת שאלה נשלח הדוח המקורי".

רקע והליכים קודמים בעניינו של המשיב 2

9. ביום 9.10.2016, נשלחה לכותבו הרשומה של המשיב 2 "הזמנה לדין וכותב אישום" (להלן: כתוב האישום). בכתוב האישום נכתב, כי המשיב 2 נהג ברכב, ביום 30.3.2016, בדרכן עירונית, ב מהירות של 114 קמ"ש במקום המהירות המותרת שהוא 70 קמ"ש, וזאת בגין לתקנה 54(א) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 (להלן: תקנות התעבורה). המשיב 2 זמין לבית המשפט לטעבורה בפתח תקווה, ליום 7.11.2016, בשעה 11:00. כתוב האישום, שנשלח, כאמור, לכותבו הידועה של המשיב 2, חזר תוך ציון "לא נדרש".

10. ביום 7.11.2016, התקיצה ב"כ המאשימה בבית המשפט, אך המשיב 2 לא הופיע עד לשעת הדיון - 14:15. ב"כ המאשימה ביקשה לשפט את המשיב 2 בהיעדרו שכן לדבריה הוא הוzman כדין, ובאותו מעמד ניתן על ידי כב' השופט ט' פרי הכרעת דין שבמסגרתה הורשע המשיב 2 בעבירה שייחסה לו בכתוב האישום. בהמשך, נגמר דין של המשיב 2, והושטו עליו העונשים הבאים: קנס בשיעור של 1,500 ₪ תשלום תוך 60 ימים; פסילה בפועל של רישיון הנהיגה ל-4 חודשים; ופסילה על תנאי של רישיון הנהיגה ל-3 חודשים.

11. ביום 19.6.2017, שלחה עו"ד רות עזריאלנט, ב"כ המשיב 2, בקשה לביטול פסק הדין שניתן בהיעדר, ולהחלוף

בקשה לעיכוב ביצוע גזר הדין ולקביעת דין בבקשתה במעמד הצדדים. בגין הבקשה נטען, כי המשפט 2 לא התיעצב לדין כיוון "שלא קיבל כל זימון לדין" ואף לא קיבל את גזר הדין שניתן בהיעדרו. למשיב 2 נודע כי הוא נשפט בהיעדרו רק לאחר שפנה אל משרד הרישוי על מנת לברר מדוע לא חדש רישון הנהיגה שלו, אשר פקע. עוד נטען, כי למשיב 2 טענותכבדי משקל" נגד האישום שכן במועד ביצוע העבירה הרכב בו בוצעה הנסיעה לא היה בחזקתו אלא בחזקת גב' שוקרון דהן יפעת, חברת המשפחה. הרכב הושאל לגבי שוקרון לבקשתה, והוא "מודה בביצוע העבירה המיוחסת לה ומוותרת על טענת התינוינות". נטען בנוסף, כי במקרה דין יש לבטל את פסק הדין על מנת למנוע עיות דין למשיב 2. לבקשה צורפו שני תצהירים: האחד, תצהירו של המשפט 2 שבו נטען כי הוא לא קיבל כל זימון לדין וגם לא את גזר הדין; השני, תצהירו של גב' שוקרון, המוסרת כי ביום 30.3.2016, הרכב המדובר היה בחזקתו, לאחר שהוא שאלה אותו מהמשיב 2, לצורך ביצוע נסעה לארוע אליו נדרשה להגיע. גב' שוקרון מודה בביצוע העבירה ומוותרת על טענת התינוינות.

12. בהחלטה מיום 29.6.2017, נדחתה הבקשה לבטל פסק הדין שניתן בהיעדר. ראשית לכל, קבע כב' השופט ט' פרוי כי לא הייתה סיבה מוצדקת לאי התיעצבותו של המשפט 2, שכן הזמן שניתן לשלה לכתובתו הרשומה, והוא חזרה תוך זמן "לא נדרש". עוד נאמר, בהקשר זה, כי המשפט 2 לא צירף אישור כי כתובתו שונה או אינה נכונה ולא ניתן טעם מוצדק באשר לסייעת אי קבלת דבר הדואר הרשום". אשר לעלה האחראית לבטל פסק דין שניתן בהיעדר, הינו אם "הדבר דרוש למנוע עיות דין", קבע בית המשפט לתעבורה, כי אין "מדובר במקרה חריג" שיש לבטל בגיןו את פסק הדין שניתן בהיעדר. עוד ציין בית המשפט לתעבורה, כי "מבחן העבירה" (המרכאות במקור - א.ש.) חתמה על תצהירה כמנה לאחר מועד ביצוע העבירה, דבר אשר "מהווה שיוי בלתי סביר, המצדיק דחיתת הבקשה על הסוף".

13. על החלטה זו הוגש ערעור לבית המשפט המחוזי. בהודעת הערעור נטען, כי המשפט 2 לא קיבל את הזמן שניתן, כיוון שמחודש יוני 2016 הוא חידל מלתגורר באותה דירה "ולא הספיק לבצע את שינוי הכתובת במשרד הפנים". עם זאת, הערעור נשען, בעיקרו של דבר, על הטענה כי נגרם לו עיות דין בשל ההחלטה שלא לבטל את פסק דין שניתן בהיעדר. נטען, בהקשר זה, כי "גם אם סבר בית משפט קמא הנכבד כי לא הייתה סיבה מוצדקת לאי הופעתו [של המשפט 2], הרי יכול היה להשית עליו הוצאות משפט... ומכל מקום, שומה היה עליו להמשיך לבדוק אם יגרם לו עיות דין אם פסק דין יותר על כנו, בנסיבות טענותו (המוחחת בתצהירים) כי במועד ביצוע העבירה לא נהג ברכב".

14. בפסק דין מיום 18.10.2017 התקבל הערעור (כב' השופט א' יעקב), תוך שנקבע כי גם אם לא הייתה סיבה מוצדקת לאי התיעצבות, "יש לשקל גם את עניין עיות הדין". לשיטתו של בית המשפט המחוזי, "כאשר אדם (אחר - א.ש.) מודה ביצוע העבירה, יש לבדוק את מהימנות ההודהה". בית המשפט המחוזי הוסיף, כי שומה על הראכה הדינית לבדוק "אם אותה הודהה באה כדי למלט אחר מעונש כבד ומצבירת נקודות", ומכל מקום לא ניתן לפסול את תצהירו של המשפט, "ambilי שנעשה בדיקה עובדתית". לאור האמור, בוטל פסק דין של בית המשפט לתעבורה, תוך הנחיה "לקיים דין בבקשתה ובמסגרת הדיון יבדק אם אכן מדובר בתצהיר שקר או בתצהיראמת".

רקע והליכים קודמים בעניינו של המשפט 3

15. ביום 13.9.2015, הוגש נגד המשפט 3 דו"ח תנועה שבו נטען כי באותו יום בשעה 14:30, הוא נהג ברכב ובה בעת השתמש בטלפון נייד שלא באמצעות דיבורית. בחלק המועיד לדברי הנהג נרשם "אין לי מה לומר. היום תפסת אותי מחר אני אותר". צוין בדו"ח, כי הנהג (המשפט 3) מסרב לחתום וכי נמסר לו העתק מהדו"ח. מספר ימים לאחר מכן,

שלח המשיב 3 למשטרת ישראל בקשה להישפט. בתאריך 9.8.2016, נשלחה לכתובתו הרשומה של המשיב 3 "הזמןה לדין וכותב אישום" (להלן: כתוב האישום), במסמך זה יוחסה לו עבריה של שימוש טלפון נייד ללא דיבורית, בניגוד לתקנה 28(ב) לתקנות התעבורה. עוד נאמר בכתב האישום, כי המשיב 3 מוזמן להתייצב, בתאריך 13.9.2016 בשעה 08:30, בבית המשפט לῃוטה בעבורתא בפתח תקווה. בטופס אישור המסירה נאמר, כי דבר הדואר נמסר "לידי מיופה כוח של הנמען הרשות".

16. במועד שנקבע לדין, המשיב 3 לא התייצב ולפיכך הוא הורשע בעבירה שיוחסה לו בהיעדרו. בהמשך, נגזר דין של המשיב 3 והושתו עלו העונשים הבאים: 1,500 ל"נ קנס שישולם עד ליום 13.12.2016; 3 חודשים פסילה בפועל; הפעלת פסילה על תנאי בת חדש ימים, בחופף לפסילה שהותלה בתיק זה.

17. ביום 23.5.2017, שלח המשיב 3 "בקשה דחופה" לביטול פסק הדין שניתן בהיעדרו. בגין הבקשה נטען, כי המשיב 3 לא קיבל את הזימון לבית המשפט, ומיון באישור המסירה עולה כי הזימון נמסר לבב' ג'ולי בן דוד, אשתו של המשיב 3. עוד נטען, כי באותו מועד היו בני הזוג פרודים והמשיב 3 חזר להתגורר אצל הוריו בנתניה, כאשר אשתו "לא דאגה למஸור לו את הפרטים אודוות תאריך המשפט והזמןה לבית המשפט". נטען בנוסף, כי המשיב 3 לא קיבל "עד היום" את פסק הדין בעניינו, והדבר התגלה לו במהלך ביקורת שגרתית של משטרת ישראל, עת נמסר לו כי הוא נשפט בהיעדרו ל-3 חודשים פסילה. המשיב 3 מבקש להישפט, מאחר שהוא מאמין כי לא ביצע את העבירה, והוא "המתין להזמנה זו לבית המשפט לדין בעניינו".

18. בהחלטה שניתנה בפתחית, ציין כב' השופט א' בוועד כי המשיב 3 לא הצבע על סיבה מוצדקת לאי התייצבותו, שכן הוא לא שינה את כתובתו במשרד הפנים ולא בדק אם הגיע לדבר דואר לכתובתו הרשומה. עוד נקבע, כי המשיב 3 לא הצבע "על כל עיות דין שיגרם לו מאי ביטול פסק הדין". בנוסף נאמר בהחלטה, כי העונש שהותה על המשיב 3 "עומד במתחם הענישה הראו" לנוכח עברו התעבורי המכובד, הכול לרשותות "חוורות" בעבירה זו, לרבות פסילה על תנאי שהופעלה בחופוף.

19. בהודעת ערעור שהוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד נטען, כי שגה בית המשפט לῃוטה בכרך שנתי החלטה בפתחית, מבלי לקיים "דין אמיתי ומהותי" בטענות המשיב 3, וזאת בניגוד להחלטות "מנחות" של בית משפט מחוזיים (האזורים מופיעים בהודעת הערעור). עוד נטען, כי קיים במקרה דין חש ממש לעיות דין, שכן המשיב 3 עומד על חפותו והוא אף ביקש למשם את זכותו להישפט. עיות הדין שנגרם למשיב 3 נוגע גם לתוצאות העונשיות של ההליך, שכן העונש שהותה עליו, הכול 3 חודשים פסילה בפועל, אינו עומד במתחם הענישה הראו והוא איננו מידתי.

20. בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כב' השופט א' יעקב) קיבל, ביום 13.9.2017, את הערעור, הגם שקבע כי או התייצבותו של המשיב 3 נבעה מחדלו, שכן הוא לא הודיע למשרד הפנים על שינוי הכתובת. עם זאת, ציין השופט יעקב, כי "אדם זכאי ליום בבית המשפט, בפרט מקום שבו הוא מבקש להישפט". השופט יעקב הוסיף עוד בפסק דין, כי "אני סבור כי אדם אינו צריך להיות מושרע בדיון בשל מחדר מסווג זהה, מקום שבו הוא מבקש להישפט". לפיכך, הוחלט לבטל את פסק דיןו של בית המשפט לῃוטה, תוך החזרת הדיון בבית המשפט, "החל משלב הקרהת כתוב האישום".

21. נטען בבקשתו, כי פסקי הדין שניתנו על ידי כב' השופט א' יעקב, הן בעניינים של המשיבים והן במקרים רבים אחרים, משקפים "גישה פרשנית עקבית ושיטתייה", העומדת בנגד ההלכה הפסוקה, בהקשר לטענת "יעיות דין" המועלית על ידי מי שנשפט בהיעדרו.

טרם שפרשה את טיעוניה בגין לעילת הביטול שענינה חשש לעיות דין, טענה המערערת כי שגה בית המשפט המחויז גם בשאלת הפרלמינרית, והוא: האם יש לקרים דין בבקשתו לביטול פסק דין? המערערת הזכירה, בהקשר זה, את קביעתו של בית המשפט המחויז בעניינו של המשיב 2, לפיה בכל מקום שבו מוגש תצהיר על ידי מי שמודה ביצוע העבירה (שאינו הנאשם), יש לקרים דין בבקשתו לשם ערכית "בדיקה עובדתית" לגבי מהימנות ההודאה. לטענת המערערת, קביעה זו עומדת בסתרה לפסקתו החד משמעית של בית משפט זה (למשל, ברע"פ 9142/01 איטליה נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(6) 793 (2003) (להלן: עניין איטליה); וכן ע"פ 4808/08 מדינת ישראל נ' מנחם (6.1.2009) (להלן: עניין מנחם)). נטען, כי ההלכה המחייבת בעניין זה מורה כי, כלל, אין לקרים דין בבקשתו לביטול פסק דין שנית בהיעדר, שכן הדבר חותר תחת ההסדר הקבוע בסעיף 240 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חס"פ), לפיו רואים אי התיצבות לדין בעבירות קלות כהודאה באשמה. קיומ דין, כל אימת שנאשם מבקש לבטל פסק דין שנית בהיעדרו, גורום, כך נטען, לבזבוז זמן של בית המשפט אשריאל' לדון בעניינו של מי שבחר שלא להתייצב לדין במשפטו.

ומכאן לעילת הביטול שענינה חשש לעיות דין אשר יגרם למי שניתן פסק דין בהיעדרו. המערערת גורסת, כי על הטוען לעיות דין רובץ נטל כבד, להציג על קיומה של ראייה שיש בה פוטנציאלי להביא לשינוי תוצאת המשפט. לגשת המערערת, יש לפרש את צירוף המילים "יעיות דין", המופיע בסעיף 130(ח) לחס"פ, בדומה למשמעותו ביטוי זה בסעיף 31(א)(4) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, שבו נאמר כי ניתן להורות על קיומו של משפט חוזר בעניין פלילי, בין היתר, אם "מתעורר חשש של ממש כי בהרשעה נגרם לנידון עיות דין". המערערת סבורה, כי "שיעור אחדות והרמונייה מוביילים למסקנה כי הנTEL הרובץ על המבקש בשני סוגים היליכים - בין אם מדובר בבקשתו לביטול פסק דין, בין אם מדובר בבקשתו לקיום משפט חוזר - חייב להיות זהה". לשיטת המערערת, ניתן יהיה "לפתח" את ההליך הפלילי החלוט, רק אם יעלה בידי המבקש להראות כי התצהיר, שעליו מבוססת בקשתו, הוא בעל אמינות לכואורית ומשקל סגול, המביא לידי מסה קritisית, בעלת פוטנציאלי לשינוי תוצאת המשפט. בהקשר לביטול פסק דין שנית בהיעדר, גורסת המערערת כי לא די בהכחשת האשמה כדי להקים חשש לעיות דין (רע"פ 2521/12 נג'iar נ' מדינת ישראל (28.3.2012) (להלן: עניין נג'אר)). בនוסף, אין בהגשות תצהיר סתום, לפיו אדם אחר ביצע את העבירה כדי להציג על קיומו של עיות דין (רע"פ 8626/14 סמארה נ' מדינת ישראל (10.2.2015) (להלן: עניין סמארה)). המערערת הוסיפה וטענה, בהקשר הנדון, כי בתצהיר סתום, שניתן על ידי מי שנוטל על עצמו את האשמה אין די, אלא שיש להציג על "אמינות לכואורית" של התצהיר. עוד גורסת המערערת, כי אין בטענת מי ש牒קש לבטל פסק דין שנית בהיעדר כי הוא כופר באש灭תו, כדי להניח בסיס לטענת עיות דין (רע"פ 1446/14 ריאד נ' מדינת ישראל (26.3.2014) (להלן: עניין ריאד)).

בהקשר לטענה השכיחה כי אדם אחר נהג ברכב, הפנתה המערערת לסעיף 27 ב(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], לפיו "נעשה עבירה תעבורה ברכב, רואים את בעל הרכב כאילו הוא נהג ברכב אותה שעה... זולת אם הוכיח מי נהג ברכב...". נטען, בהקשר זה, כי חזקה סטטוטורית זו חלה ביתר שאת כאשר מוגשת בקשה לביטול פסק דין שנית בהיעדר, בחלוף זמן ניכר, ולא ניתן להסתפק, לשיטת המערערת, בתצהיר סתום של מי ש牒קש ליטול על עצמו את האחוריות לעבירה.

לאור האמור, גורסת המערערת כי שגה בית המשפט המחויז בפסקין הדין שניתנו בעניינים של המשיבים, וכי יש מקום להתערב בפסקין הדין הנ"ל, ולבטלם.

22. זה המקום לצין, כי בד בעד עם ההחלטה ליתן רשות ערעור, המלצנו למערערת כי תסכים להותר את החלק האופרטיבי בפסקין דינו של בית המשפט המחויז, בעניינים של המשיבים, על כן. זאת, על בסיס הנהנה כי המטרה העיקרית במסגרת הליך זה היא להעמיד הלהקה על מכונה, ולנוכח הצהרת המערערת עצמה, כי מדובר "בגישה פרשנית עקבית ושיטותית", הנוגעת לבעלי דין נוספים, מלבד המשיבים. לאחר שנוצע בשולחוי, נתן ב"כ המערערת,עו"ד ארץ בז אריה, את הסכמתו להצעה, וכך הוחلت על ידינו בתום הדיון.

תגובה המשיבים

23. ב"כ המשיב 2, עו"ד רות עזריאלנט, טענה כי היא אינה חולקת על כך שמדובר לא הציג סיבה מוצדקת לאו התיצבותו, לאור העובדה שהוא לא שינה את כתובתו. עם זאת, סבורה עו"ד עזריאלנט כי צדק בית המשפט המחויז בקובע כי לא ניתן להטעם מהתחאה שהוגש, ולפיו אדם אחר מודה בהניגה ברכב וביצוע העבירה. במקרה זה, כך נטען, היה על בית המשפט לטעורה לקיום דין בבקשת הביטול, על מנת לאפשר למגש התכחיר להוכיח את אמיתות דבריו, במהלך הדיון בבית המשפט. לשיטה של עו"ד עזריאלנט, אין ניתן לצאת מתחומי הנהנה כי התכחיר הוא שקרי.

24. ב"כ המשיב 3, עו"ד חגי פונדק, טוען כי עיונות הדיון בעניינו של מרשו נגרם, בין היתר, בשל העונש הכבד והבלתי מידתי שנגזר עליו. הדוח שהוגש נגדו כולל בירית קנס ונינתן היה לסימן העניין בתשלום קנס בסך 1,000 ל"נ. ואולם, בשל אי הופעתו של המשיב 3 לדין, הושטו עליו 3 חודשי פסילה בפועל, תוך חריגה קיצונית ובלתי מידתית מרמת הענישה המקובלת בעבירות דומות.

דין והכרעה

המסגרת הנורמטטיבית

25. כפי שנקבע בע"פ 1903/99 חסין נ' מדינת ישראל (7.4.2008) (להלן: עניין חסין): "העיקרון המנחה בהליך פליליים - אשר יש הסברים כי ניתן לו אף מעמד חוקתי - הוא כי דין יתקיים בנוכחות הנאשם, נוכחות זו דרישה לשם קיומו התקין של המשפט כמו גם לשם מראית פני הצדוק והבטחת אמון הציבור בהגינות ההליך הפלילי". (שם, בפסקה 5 לפסק דין של השופט א' לוי, וראו גם, ע"פ 106/17 פלוניים נ' מדינת ישראל (30.1.2018); בש"פ 8823/07 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד סג(3) 500 (2010); ע"פ 10736/04 כהן נ' מדינת ישראל (26.9.2006); רע"פ 6282/12 פניני נ' מדינת ישראל (6.9.2012)).

בהתאם לכך, נקבע בסעיף 126 לחס"פ הכלל, לפיו "באין הוראה אחרת בחוק זה לא יידן אדם בפליליים אלא בפניו". וכך גם נקבע בסעיף 208 לחס"פ לגבי ערעור: "הדין בערעור יהיה בפני בעלי הדין...".

26. ואולם, לככל בסיסי ומובן זה קיימים מספר חריגות, שאחד מהם מעוגן בסעיף 240 לחס"פ שענינו "סדרי דין מיוחדים בעבירות קלות". סעיף 240(א) לחס"פ קובע כאמור:

"(א) בעבירות לפי פקודת התעבורה, או לפי פקודת ביטוח רכב מנوعי [נוסח חדש], התש"ל-1970, שלא גרמו לתאונת דרכים שבה נחבל אדם חבלה של ממש, בעבירות שנקבעו בעבירות קנס או בעבירות מנהליות או בעבירות לפי חוקוק אחר שער המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת קבוע, יחולו סדרי דין אלה:

(1)

:

(2) נאשם שהזמין ולא התייצב בבית המשפט בתחילת המשפט או בהמשך, יראוו כמודה בכל העובדות שנטענו בכתב האישום, זולת אם התייצב סניגור מטעמו;

(3) בית המשפט רשאי לדון נאשם לפי הוראות פסקה (2) שלא בפניו, אם הוא סבור שלא יהיה בשיפתו על דרך זו משומם עיוזת דין לנאים ובלבד שלא יטיל עליו עונש מאסר...".

הנה כי כן, בעבירות הקלות המוגדרות בסעיף 240(א) לחס"פ, ניתן לדון את הנאשם שלא בפניו, ככל שבית המשפט סביר כי לא יגרם לו עיוזת דין; וכאשר הנאשם מוזמן כדין למשפט ואין מתיצב, רואים אותו כמי שמודה בעובדות הנטען בכתב האישום.

27. סעיף 240(א) לחס"פ מונה, בין היתר, עבירות קנס, שבון דין פרק ז' לחס"פ. סעיף 228(א) לחס"פ קובע כי "עבירת קנס היא עבירה של ברירת משפט...". סעיף 229(א) שענינו "תשלום קנס" קובע כך:

"(א) מי שנמסרה לו הודעה תשלום קנס, ישלם, תוך תשעים ימים מיום ההמצאה, את הקנס הנקבע בהודעה, לחשבון שצוין בה, זולת אם פעל באחת מדריכים אלה:

(1)

:

(2) הודיע, תוך תשעים ימים מיום ההמצאה, בדרך שנקבעה בתקנות, שיש בראצונו להישפט על העבירה".

את פרק ז' לחס"פ חותם סעיף 230 שענינו "זמןה למשפט", ובו נקבע כדלקמן:

"הודיע אדם לפי סעיף 229(א) שברצונו להישפט על העבירה, תשליח לו הזמנה למשפט תוך שנה מיום שנקבעה הودעתו; בית המשפט רשאי, לקיים את המשפט גם אם אותו אדם ביקש להישפט באיחור, ובלבד שהתקיימו התנאים

האמורים בסעיף 229(ה), בשינויים המחויבים, או מנימוקים מיוחדים אחרים שיפורט בהחלטתו...".

להשלמת התמונה בחלק זה, נזכיר את סעיף 44א לתקס"פ המסדיר את נושא "חזקת המסירה", ונוקט בזה:

"בבירות תעבורה שעליהן חל סעיף 239א לחוק ובבירות קנס רואים את ההודעה על ביצוע העבירה, ההודעה לתשלום קנס או הזמנה למשפט, לעניין עבירת קנס כאמור הומצאה כדין גם ללא חתימה על אישור המסירה, אם חלפו חמישה עשר ימים מיום שנשלחה בדואר רשום, זולת אם הוכיח הנמען שלא קיבל את ההודעה או את ההזמנה מסיבות שאין תליות בו ולא עקב הימנעותו מלקבול".

28. הסעיף המשלים את ההוראות שפורטו לעיל, הוא סעיף 130 לחס"פ, הדן ב"שפיטת נאש נלא תהייצב בהמשך המשפט". ההוראה הרלוננטית לענייננו מופיעה בסעיף 130(ח), הקובל לאמור:

"(ח) נגזר דיןו של הנאשם או בעוון שלא בפניו, רשיי בית המשפט, על פי בקשת הנידון, לבטל את הדיון לרבות את הכרעת הדיון וגורר הדיון אם ניתנו בהיעדרו, אם נכון שהיתה סיבה מוצדקת לאירועי התייצבותו או אם ראה שהדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין; בקשה לפי סעיף קטן זה תוגש תוך שלושים ימים מהיום שבו נמצא הנאשם פסק הדיון אולם רשאי בית המשפט לדון בבקשתו שהוגשה לאחר מועד זה אם הבקשה הוגשה בהסכמת התובע" (הדגשות שלי – א.ש.).

מילות המפתח בסעיף זה הם, אם "היתה סיבה מוצדקת לאירועי התייצבותו" של הנאשם; או אם ראה בית המשפט "שהדבר (ביטול פסק הדיון – א.ש.) דרוש כדי למנוע עיוות דין", ולධון בנושא זה אפנה להלן.

ואולם, הנה רואה להקדים לנך דין קצר בשאלת, האם מחייב בית המשפט, המתבקש לבטל פסק דין אשר ניתן בהיעדר, רק אם דין בבקשתו בנסיבות הצדדים?

29. פסק הדיון המנחה לענייננו, שבו נדונה שאלה זו לראשונה, הוא עניין איטליה, בו נקבעה ההלכה כדלקמן:

"כלל, טיעון בעלפה אינו נדרש, נכון חובת המבקש-ה הנאשם לפרט את מלאו טענותיו בבקשתו (לביטול פסק הדיון שניתן בהיעדר – א.ש.). טענות המבקש ותגובה המדינה להם, אם נדרשה, תהינה מונחות בפני בית המשפט והוא יוכל להחליט בבקשתו על פיהם. בירור נוסף בנסיבות בעלי הדיון יכול להיות נחוץ כדי שיכיר ביניהם מחלוקת ביחס לעובדות אשר יש להן חשיבות להכרעה בבקשתה".

ועוד נקבע, כי:

"הכללו, שעיל המבקש להעלות בכתב, במסגרת בקשתו לbijtolt פסק דין, את מכלול טענותיו, כולל אסמכתאות להן ותצהיר מטעמו התומך בבקשתו ככל שהדבר נדרש. בית המשפט, לאחר שיעין בבקשתה, מוסמך לדוחתה על סמך

הדברים האמורים בה בלבד. עם זאת, מוסמך בית המשפט, על פי שיקול דעתו, גם לבקש את תגבות המדינה או, במקרים חריגים, כשהנסיבות מצדיקות זאת, לזמן את הצדדים לפניו" (שם, בעמ' 202).

ככל שבית המשפט מתבקש לקיים דין בבקשת לביטול פסק דין, בנסיבות הצדדים, והוא מחייב שלא להיעתר לבקשה, עליו לפרט "ולו במתמצית" את הנימוקים להחלטתנו. נאמר, בהקשר זה, כי "ראוי כי בעל-דין אשר בקשתו להיות נוכח בדיון נדחתה ידע את נימוקיו של בית המשפט לך".

30. הטעם להלכה שנקבעה בעניין איטליה, לפיו אין לקיים, בכלל ובהיעדר נסיבות חריגות, דין במעמד הצדדים בבקשת לביטול פסק דין שניית בהיעדר, נועז בתכליתו של סעיף 240 לחס"פ. סעיף זה נועד ליעל את ההליכים הפליליים בעבירות קלות, והנאים יכולים להחליט שלא להיות נוכח בעת הדיון, כשאזי יראווה כמו שמודה בעובדות כתוב האישום. קביעה "קטגורית", לפיו בית המשפט לא רשאי לבחון בבקשת לביטול פסק דין שניית בהיעדר, אלא לקיים דין במעמד הצדדים, חותרת תחת תכליתו של סעיף 240 לחס"פ. גישה זו משמעה, כי גם אם בית המשפט סבור שהבקשה אינה מעלה סיבה מוצדקת להיעדרו של המבחן מהדיון, וגם אם אין חשש לעיוות הדיון, עדין יהיה על בית המשפט לקיים דין בבקשת במעמד הצדדים.

גישה זו נדחתה בעניין איטליה, עת הובהר כי,

"איולצו של בית המשפט לזמן בדיון את כל המבקרים ביטול פסק דין, גם כאשר ברור כי פסק דין בעניינם ניתן בדיון ואין כל הצדקה לבטלו, תפגום באופן משמעותי בתכליית של יעול הליכים בעבירות קלות ותחזק את התמרץ השלייל של השתמטות מהופעה במשפט ממניינים טקטיים-ספקולטיביים" (שם, בעמ' 800).

31. להשלמת התמונה, יצון כי חמשת הטענות לרשות ערעור, אשר נדונו בעניין איטליה, נדחו, לאחר שבית משפט זה קבע, בנסיבות הדומות לבקשתו שלפניינו, כי לא היה מקום להיעתר בבקשת לקיים דין בנסיבות הצדדים. כמו כן, לא קמה עילה להתערב בפסקתו של בית המשפט המקורי, שלא להיעתר לערעוריהם על החלטות בית המשפט לטעורה, אשר דחאה את הטענות לביטול פסקי הדיון שניתנו על ידו, בהיעדר הנאים.

32. ההלכה שנקבעה בעניין איטליה, בשאלת אם יש חובה לקיים דין במעמד הצדדים בבקשת לביטול פסק דין שניית בהיעדר, אושרה על ידי בית משפט זה בעניין מוחם, עת נקבע כי,

"... בבקשת לביטול פסק דין אין להגיש באופן סתום ולא ביסוס הטענות המועלות בה. כפי שנקבע בעניין איטליה על המבחן להעלות בבקשתו לביטול פסק הדיון את כל טענותיו, כולל אסמכתאות להן ותצהיר מטעמו התומך בבקשתו, ככל הנדרש. בית המשפט המעניין בבקשת הביטול מוסמך לדחותה על סמך האמור בה בלבד; כך "עשה בוודאי אם הטענות אינן מאומתות והבקשה אינה מגלת עילה לביטול פסק הדיון. בית המשפט מוסמך גם לבקש את תגבות המדינה לבקשה, אם ראה צורך בכך, ובנסיבות מתאימות וחירגות אף יזמן את הצדדים בדיון בבקשת אם יראה לנכון" (שם, בפסקה 8, וראו גם, רע"פ 8583/04 אברاهים נ' מדינת ישראל (2.11.2004); רע"פ 12024/04 מורה נ' מדינת ישראל (8.3.2005) (להלן: עניין מורבר)).

33. לsicום חלק זה, מן הרואו לחזור ולהבהיר, כי בנגוד להשპתו של בית המשפט המחויז, אשר דין בערעוריהם של המשיבים, אין חובה לקיימן דין במעמד הצדדים, כל אימת שמתבקש ביטולו של פסק דין שניית בהיעדר. קיומן דין כאמור הוא החיריג ולא הכלל, ובית המשפט יזמן את הצדדים לדין בנסיבות חריגות, שבהן ניתן להציג על טעמים של ממש לביטולו של פסק דין שניית בהיעדר. עם זאת, על בית המשפט הדוחה בקשה לקיימן דין בנסיבות הצדדים, לנמק ולו בקצרה את החלטתו לדחות את הבקשה.

עלילת הביטול שענינה סיבה מוצדקת לאי התיצבות

34. סעיף 130(ח) לחס"פ קובע כי רשאי בית המשפט לבטל פסק דין שניית בהיעדר "אם נוכח כי הייתה סיבה מוצדקת לאי התיצבותו" של הנאשם לדין, שהתקיים בעניינו. כדוגמא לביטול פסק דין בעילה זו ניתן לראות את ההחלטה של בית משפט זה בע"פ 3346 סעודה נ' מדינת ישראל (9.5.2010), שם נקבע, כי:

"מהחר שהמדינה לכוארה מסכימה לטענה לפיה לא זומן המערער כדין לדין, הרי שלכאורה יש ממש בטעنته של המערער כי הייתה סיבה מוצדקת לאי התיצבותו. כמו כן, מהחר שהנתנו שבסעיף (סעיף 130(ח) לחס"פ - א.ש.) לפיו הייתה סיבה מוצדקת לאי התיצבותו עומד בפני עצמו, ואין מצטבר לתנאי הנוסף המוזכר בסעיף... נראה על פניו כי סיכון הערעור בעניין זה אינם מבוטלים" (שם, בפסקה 7).

עם זאת, בחינת החלטתו של בית משפט זה מלמדת כי, לאור חזקת המסירה המועוגנת בתקנה 44א לתקס"פ, עומדת משוכה גבואה למד"י בפניו הטוען לקיומה של סיבה מוצדקת לאי התיצבותו לדין. כך, בرع"פ 7/07/10319 פדידה נ' מדינת ישראל (17.12.2007) (להלן: עניין פדידה), נשלחה הזמנה לדין לثبت הדואר של המבוקש, במושב בו הוא מתגורר. טעنته של המבוקש, כי תיבות הדואר במושבו פרוצות "וכי דברי דואר אינם מגיעים לעידם באופן תDIR", נדחתה, בשלא צירף המבוקש "כל חומר העשו לאש את טעنته". בע"פ 6859/07 אלפונסו נ' מדינת ישראל (18.9.2007) (להלן: עניין אלפונסו), טען המערער כי לא קיבל את הזימון למשפט ולא ידע על אודות פסק הדין שניית נגדו, "בשל שיבושים בחלוקת הדואר במקום מגוריו". הטענה נדחתה, לאחר שהוכח כי הזימון לדין ופסק הדין נשלחו אל כתובתו של המערער בדואר רשמי, "דבר המאפשר לראות בכך המצאה כדין". גם טענה לפיה מועד הדיון נשתחח מהמבחן, ולפיקר היהת סיבה מוצדקת לאי התיצבותו, נדחתה תוך קביעה, כי "שיכחה של מועד הדיון אינה מהווה סיבה מוצדקת לבטל פסק הדין וקיומן דין נוסף" (ע"פ 5377 ג' מאל נ' מדינת ישראל (29.6.2003), וראו גם, רע"פ 3518/15 מלקמו נ' מדינת ישראל (27.4.2017); רע"פ 2673/11 זימנר נ' מדינת ישראל (12.4.2011)). טענה כי הזמנה לדין לא התקבלה, מהחר שהמבחן שינה את כתובות מגוריו, בה הTEGROR ביחד עם הורי המבוגרים, נדחתה תוך קביעה, כי

"המבחן במודע לא שינה את כתובתו במשרד הפנים, על כן מוטלת עליו חובה כפולת ומכפלת לבדוק את הדואר אשר מגיע לכתובתו הרשומה במשרד הפנים, מי שלא עשה כן אין הוא יכול להלן על הורי המבוגרים, והוא יכול להלן רק על עצמו, על כך שלא בדק האם הגיעו אליו דברי דואר" (רע"פ 9811/09 סמיימי נ' מדינת ישראל (29.12.2009), וראו גם, עניין פדידה).

עוד נקבע, כי היעדרותו של המבחן מהדין והיעדרות בא כוחו, בשל מצבו הרפואי, מבלי שהתבקשה דחיהה של הדיון, אין מהוות סיבה מוצדקת לאי התיצבות (רע"פ 3313/17 עסלה נ' מדינת ישראל (27.4.2017), וראו גם, עניין

מורבר).

35. מוגמות אלה ועוד רבות אחרות, נלמדים הכללים הבאים: כאשר דוח העבירה, הזמנה לדין, או כתוב האישום נשלחים בדואר רשום לכתובתו של המבוקש במשרד הפנים, לא תעמוד לו, ככל, טענה לקיומה של סיבה מוצדקת לאי התיצבות. זאת, גם אם עבר המבוקש למקום מגוריים אחר מבלי לשנות את כתובתו במשרד הפנים; מסירת היזמן לאדם בוגר בכתובתו הרשמה של המבוקש מהוות מסירה דין; טענות לשיבושים בהגעת דברי הדואר יש לתמוך בחומר ממשי, ואין להעלות טענות מסווג זה בעלמא ולא כל תימוכין; בכלל, טענות בדבר בלבול או שכחה של מועד הדין לא תתקבלנה כסיבה מוצדקת לאי התיצבות, גם שבמקרים המתאים ניתן לטען לקיומו של חשש לעיוות דין; גם טענות בדבר חוסר האפשרות לקבל את דבר הדואר, בשל שהוא בחו"ל, שהיה ממושכת במקום אחר בארץ, אשפוז בבית חולים וכוכז"ב, יש לתמוך במסמכים ואין לקבל טענות מעין אלה ללא תימוכין מספיקים.

עלית הביטול שעוניינה חשש לעיוות דין

36. עליה זו לביטול פסק דין שניית בהיעדר, מוקורה, כמו קודמתה, בסעיף 130(ח) לחס"פ, הקובל עיון המשפט רשאי לבטל פסק דין שניית בהיעדר הנידון "... אם ראה שהדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין". המונח "עיוות דין" מופיע גם בסעיף 208א לחס"פ, שעוניינו "ביטול דחיתת הערעור". בסעיף 208 לחס"פ נקבע העיקרון לפיו "הדין בערעור יהיה בפני עצמו הדיון", אך בהמשך הסעיף נאמר, "אולם אם הזמן בעל דין ולא התקציב, רשאי בית המשפט לדון בערעור שלא בפניו, או אם המערער הוא שלא התקציב - לדחות את הערעור מטעם זה בלבד". סעיף 208א קובל את התנאים לביטול דחיתת הערעור, וזה לשונו:

"(א) נדחה ערעורו של הנאשם בשל אי-התיצבותו יבטל בית המשפט את ההחלטה על דחיתת הערעור וישמע את הערעור אם נכון, על פי בקשת המערער, כי הייתה סיבה מוצדקת לאי התיצבות המערער או אם ראה שהדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין".

(ב) בקשה לפי סעיף זה תוגש תוך חמישה עשר ימים מיום שהחלטת הדחיה הودעה למערער או תוך מועד מאוחר יותר שהסכים לו בית המשפט" (ההדגשות שלי – א.ש.).

בעניין חסין קבוע בית משפט זה, כי לצורך פירושו הרואי של סעיף 208א לחס"פ ניתן להסתיע, בדרך של היקש, בפסקה העוסקת בקיומו של משפט חוזר ובזו הדנה בהוראותו של סעיף 130(ח) לחס"פ. לאחר בינה השוואתית זו, קבוע השופט א' א' לוי, בהקשר לבקשת לבטל את דחיתת הערעור בשל אי התיצבות המערער, את הדברים הבאים:

"עם זאת, נוכח עקרון סופיות הדיון עליו עמדתי לעיל, חידוש הדיון בערעור לגופו לא יכול להיעשות בדבר שבשגרה. אל מולו יש לבחון, על יסוד החומר שהונח בפני בית משפט קמא, אם קיים חשש ממשי להרשעתו של חף מפשע. נדרשת הוכחתה של תשתייתAITונה בדבר קיומו של חשש מעין זה, בטרם יעדיף בית המשפט שיקולי צדק וחשיפת אמת על-פני השיקול בדבר סופיות הדיון... מכאן, שמדובר בו התשתיית הראיתית שלחוובתו של אדם היא מוצקה ועומדת על שתי רגלייה, קשה יהיה לטען כי נגרם לו עיוות דין" (שם, בפסקה 7).

ניתן אם כן לקבוע, בשינויים המחויבים, כי גם כאשר מדובר בבקשת לבטל פסק דין שניית בהיעדר, יש להצביע על שיקולים כבדי משקל, שיש בהם פוטנציאלי ממש לשינוי התוצאה, על מנת שיבוטל פסק הדין בעילה של חשש לעיוות דין. וכך שקבעה בע"פ 6920/07 חסן נ' מדינת ישראל (4.9.2007):

"המנוח 'עיוות דין' פורש בפסקתו של בית משפט זה כמקרה שבו תוצאות המשפט היתה יכולה להיות שונה עקבם גם מסויים שנפל בהליך... או במקרה שבו נפל בהליך גם פרוצדוראלי כה חמור היורד לשורשו של עניין עד שקמה חזקה שנגrows עיוות דין ללא צורך בהצבעה על קשר סיבתי בין הגם לתוצאה" (שם, בפסקה 7).

כפי שנקרא להלן, טענות כליליות וסתמיות בדבר קיומו של עיוות דין, מובילו להנich תשתיית ראייתית בעלת משקל לאמתיה בטענה, לא יובילו, כלל, לבטלו של פסק הדין, בעילה זו.

37. בפסקתו של בית משפט זה, ובעיקר בהחלטות שניתנו בבקשתו לרשות ערעור, נדונה לא אחת הטענה לקיומו של עיוות דין, בהקשר לסעיף 130(ח) לחס"פ. כך, בرع"פ 2575/17 גיאר נ' מדינת ישראל (6.9.2017) נקבע, כי מבקש אשר אינו מנמק את טעنته מדו"ע יגרם לו עיוות דין, "זולת טענה כלילת שהעלתה לפיה הוא כופר במיחס לו", אינו עומד באמות המידה לביטולו של פסק דין שניית בהיעדר (וראו גם, רע"פ 9175/09 ישכר נ' מדינת ישראל (26.4.2010); עניין עاسلה).

כאמור, אין די בהערכת העבירה בכך להקים חשש לעיוות דין (עניין נג'אר). בעניין סמара, טען המבקש כי אדם אחר נהג ברכבו ביוםعد ביצוע העבירה, ולראיה צורף תצהירו של אותו אדם. נקבע, כי אין בכור די על מנת לבסס טענה של עיוות דין, שכן "תצהירו של מר יוסף סמара, אשר ממנו עולה כי הוא ביצע את העבירה, הינו תצהיר סתום, ואין בתוכנו כדי להעיד נסיבות בוצעה העבירה, וכיitz זכור למגש התצהיר מה הוא מעשי... כשנה טרם הגשתו של התצהיר" (וראו גם, רע"פ 2754/12 ביסמוט נ' מדינת ישראל (19.4.2012)). בرع"פ 222/2013 מחמוד נ' מדינת ישראל (17.1.2013) נדחתה טענה לקיומו של עיוות דין בשל עונש פסילה ממושך שנגזר על המבקש. נקבע, כי משוחט על המבקש עונש הפסילה המינימאל הקבוע בעבירה בה הורשע "קשה לראות כיצד נגרם לו עוויל כלשהו מבחינה זו". גם טענה בדבר פגיעה קשה בצרפת אינה מובילה למסקנה כי מדובר בעיוות דין (עניין אלףונסו). בرع"פ 4624/13 קווזנץוב נ' מדינת ישראל (27.8.2013), נקבע כי אין די בתצהיר לאקוני, אותו צירף המבקש לבטלו פסק הדין, שבו הועלתה טענה כלילת וסתמית לפיה הוא סבור כי הוא לא ביצע את העבירה, כדי לבסס עילה של חשש ממש לעיוות דין. עוד נקבע, כי למראות שהזמן לא למשפט, בעניינו של המבקש, לא נחתמה על ידי תובע אלא על ידי שוטר, הרוי שלכל היוטר מדובר בפגם טכני שאינו מצדיק את ביטול ההליך כולו.

38. לסיום, על כל הטעון לקיומה של עילה זו, במסגרת בקשה לבטל פסק דין שניית בהיעדר, להציג טעמים של ממש לביסוס טעنته, טעמים הנתמכים במסמכים ובראיות שיש בהם פוטנציאלי של ממש לשינוי התוצאה. כאשר הורם הנטול הראשוני לקיומו של חשש לעיוות דין אשר נגרם למבקש, יש قوله בית המשפט אם לקיים דין בנסיבות הצדדים על מנת לבחון את תקופתה של הטענה, או להחליט, גם מובילו לקיום דין כזה, על לבטל פסק הדין וניהול המשפט מראשיתו.

ומן הכלל אל הפרט

39. לאחר פירוט העקרונות הכלליים בסוגיה שלפנינו,מן ראוי לבחון את החלטותיו של בית המשפט המוחזוי לגבי כל אחד מהמשיבים. נזכיר, בהקשר זה, כי את החלטתנו לפיה, התוצאה האופרטיבית של פסקי הדין בעניינם של המשיבים תעמוד על כנה, אך בכך אין כדי ליתר בחינה פרטנית של פסקי הדין, ולהעיר את העזרות המתבקשות, במקום שהדבר נדרש.

המשיב 1

40. בעניינו של המשיב 1, נשלחה הודעת הקנס בדו"ר רשום לכתובתו הרשומה של המשיב, אך חזרה תוך ציון "לא נדרש". בנסיבות אלה, חלה חזקת המסירה והמשיב 1 מוחזק כמי שקיבל את ההודעה. טענתו העיקרית של המשיב 1 הייתה, כאמור, כי הרכב, אשר צולם כשהוא חוצה צומת באור אדום, מצוי בשימושה של רעייתו, ובתמיימה לכך צורף תצהיר של אשת המשיב 1, המאשר את הטענה כי רק היא משתמשת ברכבת, תוך כפירה בביצוע העבירה עצמה. בדיון בבית המשפט המוחזוי, טענה האישה כי היא לא נהגה ברכבת, במקומות ובעשרה שבה בוצעה העבירה. חרף זאת קבע בית המשפט המוחזוי בפסק דין, כי "אני סבור כי כאשר מדובר במקרה בו אדם טוען שלא קיבל את דבר הדואר והוא מבקש להישפט, יש לאפשר לו את יומו בבית המשפט". בהתאם לכך, נקבע כי המשיב 1 יזמין לדין "החל משלב הקראת כתוב האישום".

41. לשיטתו, פסק דיןו של בית המשפט המוחזוי אינו יכול לעמוד מהטעמים הבאים:

א. בהינתן העובדה כי הודעת הקנס נשלחה אל המשיב 1 בדו"ר רשום, לכתובות המדווחות במשרד הפנים, חלה לגבי "חזקת המסירה", ולפיכך היה על בית המשפט לקבוע כי לא הוצאה לפניו סיבה מוצדקת לאי הגשת בקשה להישפט, גם אם המשיב 1 מבקש לטען לחפותו.

ב. בנסיבות שהתרחשו בפני בית המשפט המוחזוי, אין כל חשש לעיוות דין שנגרם למשיב 1. כפי שפורט לעיל, העלתה טעונה לפיה דבר הדואר לא התקבל, וכי הנמען מבקש להישפט, אין בה כדי להעיד על קיומו של עיוות דין. דברים דומים יש לומר גם לגבי התצהיר לצורף בקשה, שהינו כוללני וסתמי, ומכל מקום מסתבר כי המצאה אינה מודה בביצוע העבירה, ואף אינה מאשרת כי היא עשתה שימוש ברכבת, בזמן ובמקום הרלוונטיים.

ג. אין לקבל את גישתו של בית המשפט המוחזוי, לפיו יש ליתן למשיב 1 את יומו בבית המשפט, שכן כבר ניתנה לו הזדמנות להודיע על רצונו להישפט, אך הוא לא עשה כן, ו מבחינה רעונית היה לו למשיב 1 יומו בבית המשפט, וכך לא ניצל הזדמנות זו, אין לו אלא להlain על עצמו.

העולה מן המכול הוא, כי היה על בית המשפט המוחזוי לדחות את הערעור שהוגש על ידי המשיב 1.

המשיב 2

42. במקרה זה, נשלחה "זמןנה לדין" וכותב אישום" לכתובתו הרשומה של המשיב 2, ודבר הדואר חזר תוך ציון "לא"
עמוד 14

נדרש". לטענת המשיב 2, הוא עבר להציגו במקום אחר, אך לא שינה את כתובתו במשרד הפנים. לפיכך, אין על כך כל מחלוקת, חלה בעניינו "חזקת המסירה" ובית המשפט המחויזי קבע, בצדק, כי לא הייתה סיבה מוצדקת לאי התיאצבותו לדין שנקבע בעניינו. הטענה המרכזית שבפי המשיב 2 היא, כי במועד ביצוע העבירה (נהיגה במהלך הנסיעה על המotor), היה הרכב בראשותה של חברת המשפחה, ומתוךיר שצורף לבקשת הביטול עולה כי היא מודה בביצוע העבירה ומוותרת על טענת התיאשנות. בית המשפט המחויזי קיבל את הערעור בקובעו כי "כאשר אדם (אחר - א.ש.) מודה בביצוע עבירה, יש לבדוק את מהימנותו ההודאה". לפיכך, הורה בית המשפט המחויזי כי בית המשפט לטעורה יקיים דין בנסיבות הצדדים, בכדי לבדוק את אמיתות תצהירו של המודה.

.43. אף כאן, בית המשפט המחויזי לא דק פורטא בהלכה.

ראשית, אין לקבל גישה לפיה כל אימת שמאז דהו אחר מודה בביצוע העבירה, שומרה על הערכאה הדינית לקיים דין על מנת לבדוק אם מדובר בהודאתה אמת או שמא בהודאה שנועדה למלאת המבקש מעונש. יש לבחון כל מקרה לגופו, וכפי שנקבע לא אחת, הצהרה סתמית וכוללית לפיה אדם אחר ביצע את העבירה, אין בה די, כלל, כדי לבסס טענה לקיומו של עיוות דין.

שנית, ובמקרה הקונקרטי בו עסקינו, הוגש תצהיר של חברת המשפחה, המקבלת אחריות על העבירה, כשם לאחר מועד ביצועה. זאת, מביי שהובחר בתצהיר כיצד יכולת המצאהו לקבוע כי דווקא במועד המדווח היה הרכב בראשותה. נראה, כי ללא הצגת אסמכתאות התומכות באותה הצהרה, ניתן לראות את התצהיר כתצהיר סתמי גרידא, שאינו מבסס, בהכרח, טענה של עיוות דין. עם זאת, אין לומר כי שגה בית המשפט המחויזי בכך שהורה, במקרה הקונקרטי שלנו, לקיים דין במעמד הצדדים, על מנת לבחון את אמיתות התצהיר, ובמה שקדם לכך אם לבטל את פסק הדין שניתן בהיעדר – אם לאו. אוסיף עוד, כי גם זו הוחלת לדוחות את ערעורו של המשיב 2, לא הייתה רואה מקום להתערב בהחלטה זו.

המשיב 3

.44. בעניינו של המשיב 3 הוכח, כי ההזמנה לדין נמסרה לאדם בוגר בכתובתו הרשומה של המשיב, ו מבחינה זו מדובר במסירה כדין. לפיכך, לא הייתה סיבה מוצדקת לאי התיאצבותו של המשיב 3 בבית המשפט. חרף זאת, החליט בית המשפט המחויזי לבטל את פסק הדין שניתן בהיעדר, וזאת רק משום שהמשיב 3 טוען לחפותו. אין ציריך לומר, כי החלטתו זו של בית המשפט המחויזי אינה עולה בקנה אחד עם ההלכות שנקבעו מקדמת דנא, שכן טענה סתמית לחפות, שאינה מנoba בנימוקים כבדי משקל הנתמכים בחומר המבוסס את הטענה, לא אמורה להביא לביטולו של פסק הדין שניתן בהיעדר, מחשש לעיוות דין. עצם הקביעה, כי "אדם זכאי ליום בבית המשפט, בפרט מקום שבו הוא מבקש להישפט", מחייבת, לטעמי, את המטרה בנושא בו עסקינו. כאמור, המשיב 3 לא התיאץ לדין למרות שזמן כדין, ולכן הוא החמיץ, במועד, את הזדמנויות לשטוות את טענותיו בבית המשפט, ו מבחינה זו ניתן לו יומו. מתן הזדמנות שנייה למשיב 3 אינו עולה בקנה אחד עם מטרתו ותכליתו של סעיף 240 לחס"פ, כפי שהובחר בהרחבה לעיל.

לבסוף, ATIICHIS לטענת ב"כ המשיב 3, לפיה ניתן לטען לקיומו של עיוות דין, גם כאשר הוטל עונש חריג ובلتוי מידתי בחומרתו. עקרונית, יש טעם בדברי הסגנור, ואין לשלו את האפשרות כי במקרים המתאים, בהם חרג בית המשפט באורח קיצוני מרמת הענישה המקובלת, יבוטל פסק הדין שניתן בהיעדר מחשש לעיוות דין. ואולם במקרה

הكونקרטי, שבו הוטלו על המשיב 3 שלושה חודשי פסילה, תוך הפעלת עונש פסילה מותנה בחופף, אין לומר כי מדובר בעונש בלתי סביר ובבלתי מידתי. לפיכך, לא היה מקום לבטל, מטעם זה בלבד, את פסק דיןו של בית המשפט לתעבורה.

סוף דבר

45. אציע לחבריי לקבל את הערעורים בעניינם של המשיבים 1 ו-3, ולדוחות את הערעור בעניינו של המשיב 2, כפי שפורט לעיל. זאת, מוביל לבטל את התוצאה האופרטיבית שנקבעה בפסק הדין, אשר ניתנו בבית המשפט המחויז, בעניינם של המשיבים.

שופט

השופט ג' קראן:

אני מסכימם.

שופט

השופט י' וילנר:

אני מסכימה.

שופטת

החליט כאמור בפסק דין של השופט א' שהם.

ניתן היום, ט' בניסן התשע"ח (25.3.2018).

שופטת

שופט

שופט

